

Epistemologie

Prof. Dr. S. Cuypers

9 februari

Praktisch

- Epistemologie = kenleer (komt van het Griekse woord voor kennis) ≠ doxa!
- Geen gedrukte cursus, wel Toledo + zelfstudie Russell (te lezen en te herlezen).
- De examenvragen zijn niet ambigu... als je genoeg studeert.
- Neem de boeken in de bibliotheek eens vast!
- Cursus wordt uitgebouwd aan de hand van (theoretische) problemen. (kan je aan in 2^e bach)

College I

I. Inleiding

- Kenleer behoort tot de harde kern van de filosofie, samen met metafysica en logica; zodoende is het een onmisbaar vak.
- Als wetenschapper ben je willens nillens geïnvolveerd in een kennisproject!
 - ⇒ Wat is kennis?
 - ⇒ Hoe kom je tot kennis?
- Valt op bepaalde vlakken samen met ontologie en filosofie van de taal.
- Vaststelling:
 - (1) We lijken vele dingen te kennen. (vb.: onmiddellijke subjectieve ervaringen)
 - (2) We denken vele zaken te weten. (vb.: bredere waarneembare wereld buiten mijn huidige ervaring nl. hangt het hek van het HIW er nog?)
 - ⇒ Kennen/weten we dit wel? En met zekerheid/zonder twijfels?
 - ⇒ Wat is de relatie tussen kennis en zekerheid? Bestaat kennis waaraan je kan twijfelen?

II. Soorten en bronnen van kennis

1. Wat betekent iets kennen/weten? → natuur van de kennis.
2. Hoe ken/weet ik? → bronnen van de kennis. [bv.: herinnering cf. geheugen]
3. Wat kennen we werkelijk? → limieten van de kennis.
 - Aansluitend: probleem scepticisme: we menen veel te kennen, tot het erop aankomt.

- De natuur van de kennis: illustratie aan de hand van een kort ‘quizje’ over Brazilië.
- * Onwaarheid kan je niet kennen, want het is fout ⇔ waarheid kan je wel weten + je kan ook onwetend zijn (of een gokje wagen).
- Wat is propositionele (empirische) kennis?
 - ⇒ Analyse van “S weet dat P”
 - Vb.: je kan niet weten dat Mount Everest 8880 m hoog is, want het is fout (8848m).
 - ⇒ Contrasteren met:
 - Capaciteitskennis (dispositionele kennis): “weten hoe” - S weet hoe hij moet zwemmen.
 - Ervaringskennis (kennis door vertrouwheid): “hebben van persoonlijke kennis”.
 - Empirisch vs. niet-empirisch (cf. a priori – a posteriori)
 - Theoretische / wetenschappelijke kennis vs. morele kennis.
 - Expliciete vs. stilzwijgende kennis (vb.: het onbewuste).
- * Wij focussen ons op empirische, propositionele kennis!

III. Traditionele analyse van kennis

- Conceptuele analyse = analyses ontwikkelen over analysandum ‘weten dat p’:

SV/ JBT / TAK ¹ : S weet dat p ⇔	(1) Mening (S meent dat p) [niet onwetend zijn] (2) p is waar (3) S’s mening dat p is gerechtvaardigd
--	---

⇒ Waarbij (1) = psychische toestand; (2) = propositie en (3) = relatie tussen (1) en (2): hoe weet ik het? De bewijsgrond, die epistemisch toeval (gokjes) uitsluit.

- Uitdagingen voor TAK:
 - (1) Scepticisme → vb.: Descartes: nooit goede reden om band te maken tussen psychologische toestand en de waarheid.
 - (2) Wetenschap (naturalisme) → rechtvaardiging = normatief ⇔ wetenschap = descriptief.
 - (3) Relativisme: kennis is contextueel (Rorty)
- S meent dat / heeft de overtuiging dat p = propositionele attitude, conditie van onbekendheid is opgegeven.²
- p = object van kennis, de propositie → wat is dit eigenlijk, wat is de natuur van p?
 - ⇒ propositie is opgebouwd uit concepten (= delen van een propositie; de kleinste denkeenheid waarover we beschikken).

¹ SV = standaardversie [sinds Plato]; JTB = justified true belief; TAK = traditionele analyse van kennis.

² Merk op: menen = doxa ⇔ weten = epistème.

- Propositions en hun burens:
 1. Zin, woorden, termen = linguïstische niveau (vb.: $2 + 2$ is 4 uitspreken).
 2. Oordeel, overtuiging = psychologische niveau.
 3. Propositie = ontologisch niveau.
 4. Standen van zaken = ontologisch niveau.
 - Cf. zelfstudie: Plato (abstracte entiteiten) vs. nominalistische theorie.
 - Illustratie: katjes op matjes: zelfde Platoonse propositie; enige alternatieven zijn ofwel linguïstische ofwel psychologische theorie formuleren.
- S meent dat p [herhaling BA I]:
 - ⇒ Propositionele attitude = mentale toestand, geen zintuigelijke ervaring.
 - ⇒ Kennis impliceert ‘cognitieve attitude’:
 - Denken dat p ➔ te zwak!
 - Menen dat, geloven dat, overtuigd zijn dat p.
 - Aanvaarden dat p.
 - Subjectief zeker zijn dat p.
 - Weten dat p ➔ dit is het niet, want impliceert échte waarheid.
- Is kennis dan louter een mentale toestand?
 - ⇒ Nee! Zie (2) en (3) bij TAK [waarheid + rechtvaardiging].
 - ⇒ Het concept van overtuiging heeft conceptuele prioriteit op het concept van kennis.

Drukt engagement uit

16 februari

College II

In dit college focussen we op de tweede conditie van TAK nl. ‘p is true’

I. Het concept waarheid

- Inleidende beschouwingen:
 - ⇒ Zonder waarheid kan je hoogstens een overtuiging hebben.
 - ⇒ Waarheid gaat samen met kennis.
 - ⇒ Nietzsche: er is geen waarheid vs. Hegel: das Wahre ist das Ganze.
 - Waarheid met de grote W (metafysica)
 - ⇒ Dagdagelijkse vs. mystieke waarheid, alsof het nog niet moeilijk genoeg was...
 - ⇒ Leeft u waarachtig, authentiek? = existentialisme.

- Wij spreken over **waarheid** = epistemische waarheid, een eigenschap: W_p
 - ⇒ Predikaat = logicolinguïstische entiteit.
 - ⇒ Eigenschap = ontologisch.
- De rollen van de waarheid:
 - (1) Epistemologische rol: wat gekend is, **moet** waar zijn. (= wat wij bespreken)
 - (2) Semantische rol (vb.: sneeuw is wit).
 - (3) Ontologische rol: spreken als objectiviteit.
- De epistemische rol van waarheid: kennis impliceert waarheid.
 - ⇒ Impliceert niet noodzakelijke waarheid; dit kan ook contingent waar zijn (bv.: dat het nu zonnig is).
 - ⇒ Wat TAK zegt: $\Box (K_p \rightarrow p)$ én niet $K_p \rightarrow \Box p$. *WANT* $\Box p$ wijst op een wiskundige waarheid, maar wij kunnen ook empirische waarheden kennen.
- Wat als we willen tot kennis komen? Hoe starten we het kennisproject?
 - (1) Beginnen met een belief (met zeker engagement).
 - (2) Hoe weet je dat dit belief waar is?
 - (3) Je hebt rechtvaardiging (redenen) nodig.
 - Vb.: Is er een ongeval gebeurd op kruispunt aan de Naamsestraat? Je moet hiervoor sowieso beroep doen op de derde conditie...
 - ⇒ Er is geen onafhankelijke manier om te bepalen of de waarheidsconditie vervuld is. **Kennis** is m.a.w. een cognitieve onderneming met als doel 'waarheid', maar dit is niet onmiddellijk te krijgen. → Kennis is dus een '**succesconcept**'.
- ☞ Opgepast: je moet écht weten, niet denken/claimen te weten...
- Wat is waarheid?
 - ⇒ Antwoord: een **waarheidstheorie** (altijd dezelfde structuur) nl.:
 - Waarheidsdrager (propositie, belief, sentence).
 - Specificeert een waarmaker.
 - ⇒ 5 types:
 - CRT: correspondentietheorie
 - CHT: coherentietheorie (& aansluitende PT: pragmatische theorie)
 - RT: redundantietheorie (waarheid voegt niets toe nl. 'p' = 'p is waar')
 - DQT: de disquotatietheorie is een vorm van RT.
 - Vb.: Socrates is wijs; als je zegt dat deze zin waar is, voegt dat niets toe.
 - Ill.: 'Sneeuw is wit' is waar $\Leftrightarrow$ sneeuw is wit.
 - ST: semantische waarheidstheorie (Tarsky).

II. Waarheidstheorieën

We behandelen twee robuuste waarheidstheorieën, omdat waarheid écht een ontologische eigenschap is. Een waarheidstheorie (zegt wat waarheid is, spreekt over de natuur van de waarheid en heeft als antwoord steeds een relatie tussen waarheidsdrager & waarmaker) moet goed onderscheiden worden van een rechtvaardigingstheorie.

- Probleem van de transcendentie:

- ⇒ Waarheid is niet door de mens gemaakt (klassieke opvatting).
- ⇒ Waarheid hangt net wel van de mens af (Kant + postmodernisme).

- De correspondentietheorie van de waarheid (CRT):

$p \text{ is waar} \Leftrightarrow p \text{ correspondeert met de feiten}$

- ⇒ Wat is een correspondentierelatie?

- Pure correlatie is te zwak, wel **isomorfie** (gelijklopende vorm)/coherentie.

- ⇒ Wittgenstein: niet psychologische theorie, wel niveau van de taal

- Ill.: met de stoel op de bank: stand van zaken = feit; feit = organisatie van dingen, geen ding, waarbij de propositie [= het logische beeld van de stand van zaken] = object van het denken nl. gedachte-inhoud.
- Ware propositie in dit geval: *De stoel ligt op de tafel*
- Voorbeeld van een onware propositie: *De tafel ligt op de stoel...*

- ⇒ Moeilijkheden voor CRT:

(1) Met welke feiten correspondeert de waarheidsdrager?

- Vb.: het regent of het regent niet.
- Vb.: indien ik koning van België was, zou ik in de geschiedenisboeken staan.
- Vb.: morele proposities.
- Vb.: negatieve proposities (koningin Mathilde is niet kaal); waarbij $\neg$ K.M. is kaal geen oplossing is, want dat feit is/blijft onwaar.

(2) Wat is precies correspondentie? ➔ wat moet metaforisch in elkaar klikken?

(3) Leidt tot scepticisme: standen van zaken worden zuiver objectief gehouden.

(4) Hoe krijg je toegang tot de 2 relata in de relatie?

Nl. propositie (denken, belief) – (R) – feiten (? Perceptie, denken, belief)

- Ik ben opgesloten in mijn gedachten...

- De coherentietheorie van de waarheid (CHT):

Overtuiging o is waar $\Leftrightarrow$

er een coherentierelatie bestaat tussen o en een systeem van andere o-en.

- ⇒ Gaat uit van de immanentie v. denken => alles is overtuigingen, geen proposities meer.
- ⇒ Wat houdt coherentie in?
 - Consistentie (geen contradicties).
 - Interdependentie tussen systeem & overtuiging cf. Hegel das Wahre (overtuiging) ist das Ganze (systeem) en andersom!
- ⇒ Welk waarmakend systeem?
 - Individueel persoon (leidt tot dictatuur).
 - Particuliere cultuur (schendt multiculturaliteit).
 - Mensheid in het algemeen (consistent? Vb.: voodoo vs. psychotherapie).
 - Potentieel of geïdealiseerd menselijk overtuigingen systeem (idealisme).
 - Geist (Hegel).
- ⇒ Moeilijkheden voor CHT:
 - Circulariteit (in definitie van waarheid zit al waarheid, want waarheidstafel nodig).
 - Zwakheid – vgl.: goeie roman die op zichzelf coherent is...
 - Anti-realisme: leidt tot feiten die gewoon van de geest afhangen.
- De pragmatische theorie van de waarheid (PT):
 - o is waar ⇔ o werkt i.e. op een bepaalde manier bruikbaar in de praktijk.

23 februari

College III

In dit college komt een nieuw karakter binnen in het drama van TAK; er zijn dus 'troubles ahead'! Het is de scepticus die voor deze problemen zal zorgen door de eenvoudige vraag 'ben je wel zeker?' te stellen. We behandelen o.a. de relatie van zekerheid t.o.v. kennis.

I. De sceptische uitdaging

- Cf. voorgaande sessie: kennis is niet rechtstreeks toegankelijk.
 - ⇒ Vraag naar de rechtvaardiging (justification) nl. hebben we wel goede redenen om te besluiten dat p waar is?
 - ⇒ Vb.: S weet dat dit een hand is.
 - Cognitieve overtuiging wordt gerechtvaardigd door perceptie (ik zie dat!).
 - ⇔ scepticus: het is mogelijk dat je droomt (vgl.: de vraag van Descartes).
- Maar: er zijn redenen om te twijfelen; paradoxaal genoeg leidt zekerheid tot twijfelen en ben je nooit zeker als je twijfelt...

II. Het concept zekerheid

- ‘Zekere kennis’ is eigenlijk een pleonasme: als het waar is, is het waar cf. principe van bivalentie. Dus: zekere waarheid is **non-sensikaal**. (wat zou onzekere waarheid dan zijn?)
 - ⇒ Indien je kennis hebt, heb je noodzakelijk waarheid!
- Kan wel toegepast worden op de eerste conditie (omdat dat de waarheid niet impliceert) nl. “S is zeker dat p”.
- Zekere bewijsgronden? We spreken over **conclusieve bewijsgronden**: er moet niets meer bij gezocht worden.
 - ⇒ Zekerheid heeft alleen betrekking op een **psychologische** toestand.
- Scepticus: je kan volledig subjectief zeker zijn van een hand, maar daarom is er objectief nog geen hand (in de werkelijkheid)...
- Onderscheid tussen **subjectieve & objectieve** zekerheid:
 - (a) Subjectieve zekerheid: uitsluiten van alle subjectieve twijfels (= psychologische zekerheid).
 - (b) Objectieve zekerheid: waarheid & conclusieve rechtvaardiging (= epistemische zekerheid) → er moet niets meer bijkomen van rechtvaardigingsgronden en er kan ook niets meer opduiken in de toekomst waardoor ze teniet gedaan worden.
- ✱ Opmerkingen:
 - ⇒ Subjectieve zekerheid is gradueel.
 - ⇒ Subjectieve zekerheid garandeert nooit waarheid.
 - ⇒ Objectieve zekerheid garandeert wel waarheid.
 - ⇒ Maar: objectieve zekerheid kan ook gradueel zijn... nl. meer/minder rationeel.
- Impliceert kennis subjectieve zekerheid?
 - ⇒ Vb.: op vakantie, weg naar Parijs plots denken ‘heb ik de voordeur wel gesloten?’
 - ⇒ Zwakkere interpretatie: S meent met redelijke zekerheid dat p waar is.
 - Staat in relatie tot de rechtvaardigingsgronden (die dan niet conclusief zijn).
- Herhaling van het Cartesianisme:
 - ⇒ Je hebt kennis van je onmiddellijke subjectieve ervaringen (introspectief gegeven) + je bent zeker dat je bestaat, want twijfelen is een act.
 - Vgl.: Cartesiaanse droomhypothese: brain-in-a-vat, matrix.
 - ⇒ Vraag bij Descartes: heb je conclusieve rechtvaardiging om de slaap- van de waaktoestand te onderscheiden?

☛ Conceptueel onderscheid:

- ⇒ Je krijgt het objectieve van je waarneming niet.
- ⇒ Wel de inhoud, act en het subject.
 - Het enige dat van TAK overblijft zijn de onmiddellijke zintuiglijke ervaringen.

III. Scepticisme I: Cartesiaans Scepticisme

(1) Argument op basis van het Closure Principle (CP):

1. Indien je weet dat o, dan weet je dat niet-SK. [met SK = sceptische mogelijkheid]
2. Je weet dat niet-SK.
 - ⇒ Je weet niet dat o.

(2) Argument op basis van conclusieve bewijsgronden:

1. Indien je weet dat o, dan heb je conclusieve bewijsgronden voor o.
2. Je hebt geen conclusieve bewijsgronden voor o.
 - ⇒ Je weet niet dat o.

Intermezzo: 'Het epistemische brug-probleem'

- Inleidend:

- ⇒ Niet noodzakelijk verbonden met Descartes! Alle theorieën die 'ideas' vooruitschuiven worden ermee geconfronteerd (ook empiristen).
- ⇒ Algemeen probleem tot op de dag van vandaag (vgl.: schema Bonjour).
- ⇒ Wat is precies perceptie? Wat is de bron van empirische kennis?

- 'Perceptueel Subjectivisme':

- ⇒ Russells onbevredigend antwoord: schuift problemen onder de mat.
 - Geloof in externe objectiviteit = 'instinctive belief' [= arbitrair!!]
 - Kritische vraag: waar is de rationele rechtvaardiging?

- Anti-sceptische respons: (in 2 stappen)

- (1) Aanvaarden van de Cartesiaanse, epistemische principes.
- (2) Op basis van (1) een anti-sceptische rechtvaardiging construeren.
 - ⇒ Cartesiaans scepticisme als Cartesiaans trilemma nl.: de overtuiging van een object o met eigenschappen $F_1, F_2, \dots, F_n$ trachten te verkrijgen als feit.
 - Moet altijd een inferentieel gevolg zijn: geen rechtstreekse toegang!

- 4 sceptische argumenten:
 - (1) Kennis is altijd inferentieel → these van het perceptueel subjectivisme
 - Evidence ≠ ‘evidentie’, wel **bewijsgrond** (= goede redenen).
 - (2) Geen inductieve inferentie mogelijk. → representationalisme.
 - (3) Geen deductieve inferentie mogelijk. → fenomenalisme.
 - (4) Je komt dus nooit tot een rechtvaardiging van een overtuiging over de buitenwereld.
 - 3 mogelijke brugtheorieën als respons op één premisse.

1 maart

College IV

We zagen reeds een aantal reacties op het scepticisme (brugtheorieën) die trachten een verbinding te maken tussen wat overbleef (subjectieve inwendige bewustzijnstoestanden, ofte onmiddellijke ervaringen) en de overtuigingen over de externe wereld (die moeten gerechtvaardigd worden).

- Perceptueel subjectivisme: alles wat we in de perceptie aangereikt krijgen, is subjectief.
 - ⇒ Cf. Russell (H5): *knowledge by acquaintance*.
 - ⇔ direct realisme: wat ik zie = de werkelijkheid [common sense]

I. The concept of Acquaintance

- ‘immediacy’: wanneer een hond blaft, denken we aan een hond in de buitenwereld, maar eigenlijk is enkel onmiddellijk gegeven de **auditieve sensaties** (= subjectief + mentaal).
 - ⇒ Perceptueel subjectivisme: de stelling dat dergelijke modaliteiten van de zintuigen ons altijd **sense data** opleveren.
 - ⇒ Drie argumenten nl.:
 1. Descartes’ malin genie.
 2. Dagdagelijkse argument (A.J. Ayer)
 3. Causaal / wetenschappelijk argument.
 - ⇔ these van het naïeve realisme: directe ervaring van ext. Materiële objecten.
- Dagdagelijks argument (Ayer):
 - ⇒ Voorbeelden met verschillende sense data: allemaal verschillen van elkaar!
 - Wat is de ‘juiste’ ervaring? Geen intrinsiek onderscheid tussen onze ervaringen.
 - ⇒ In alle gevallen hebben we nooit het fysieke object te pakken; het is altijd sense datum.
 - ⇒ Gevolg: externe objecten kan men nooit te pakken krijgen; je bent als subject opgesloten in het perceptuele (= de ervaringen).

⇒ Schematisch: S – R – SD ||| EO [met S = subj., R = relatie, SD = sense datum, private entiteiten en EO = extern object]

➤ ‘the veil of perception’ tussen ons en de externe realiteit.

- Problem of Knowledge of the external World:

⇒ Onderscheid tussen volgende concepten:

➤ Overtuiging → gaat over de natuur van een object.

➤ Feit → dat er een object bestaat.

➤ Sense-datum → zit in het bewustzijn, deze feiten zijn zoals we ze ervaren.

II. Representationalisme

- J. Locke: 4 redenen voor sense data, dat veroorzaakt wordt door externe objecten:

(1) Denk aan mensen die bv. gehoor missen.

(2) Spontane karakter van sense data.

(3) Als ik op mijn vinger sla terwijl ik een nagel in de muur klop, is dit te wijten aan een hamer (EO).

(4) Visuele perceptie (bv. van een vuur) wordt bevestigd door de coherente sense data die hetzelfde rapporteren bv. warmte als ik het aanraak.

➤ Samengevat: onvrijwillig + coherente sense data van verschillende zintuigen.

- **Representationalisme:** Het extern object is aanwezig en wordt gerepresenteerd door SD.

⇒ Problemen met causale verklaring:

1. Berkeley: God produceert de SD (= idealisme).

2. Hume: EO is slechte hypothese, want criteria voor causaliteit zijn niet vervuld.

➤ Empirist: zowel oorzaak (EO) als effect (SD) moeten empirisch gegeven zijn.

➤ Er is geen inductieve inferentie mogelijk.

III. Fenomenalisme

- **Fenomenalisme:** externe objecten zijn verzamelingen van sense data (= deductief).

⇒ Mill (& Ayer): materieel object = permanente mogelijkheid om sense data te hebben.
= mogelijkheid om SD te hebben.

➤ Illustratie: appel → {Sa₁, Sa₂, ..., Sa_n} = een deductieve connectie nl. het externe object kan herleid worden tot een verzameling SD.

⇒ Reductieve vertaling van object naar ‘fenomenalees’.

⇒ Situatie in bv. regenwoud (= een ongeobserveerde situatie) → conditioneel taalgebruik.

- Gevolgen:
 - ⇒ Geen objecten meer in de buitenwereld om over te spreken.
 - ⇒ Bestand tegen de sceptische aanval.
- Objecties:
 - ⇒ Werkelijkheid is coherent, maar dat is een bruut feit (= slechte verklaring!).
 - ⇒ Vertaling lukt niet altijd...
 - Observator moet spatiaal gerelateerd zijn aan een object DUS veronderstelt opnieuw het bestaan van de buitenwereld.
 - ⇒ Solipsistische theorie.
- Conclusie: minst plausibele optie! Blijft over: representationalisme / direct realisme.
 - ⇒ Hoe goed is het representationalisme?
 - Primaire vs. secundaire kwaliteiten (cf. schema).
 - ⇒ Wat is mis met naïeve realisme?
 - Objecten zitten niet echt in mijn hoofd (cf. Cuypers & de stoel).
 - Hoe kan ik dan rechtstreeks intentioneel gericht zijn op een EO?
 - ⇒ Keuze tussen perceptueel subject en direct realisme blijft ons beheksen!

IV. Scepticisme (vervolg)

- a. Moore: Here is a hand & here is another.
 - ⇒ De buitenwereld bestaat!
 - ⇒ Het punt: common sense is common sense en die gelooft in de buitenwereld.
 - ⇔ Wittgenstein: mijn broer is een hand kwijt in de WO...
- Moores tegenargument (opnieuw CP, closure principle):
 1. Je weet dat o.
 2. Indien je weet dat o, dan weet je niet-SK.
 - Je weet dat niet-SK.
- Het kan zijn dat ik aan het dromen ben, maar dat kan niet tegelijk met mijn perceptie van mijn hand ⇔ scepticus zegt dat dit wel tegelijk kan.
 - ⇒ Patstelling!
- b. Descartes: vraagt naar conclusieve bewijsgronden.
 - ⇒ Te sterk concept van kennis (te absolutistisch).
 - ⇒ Notie 'bewijsgrond' afzwakken van conclusief naar 'voldoende':
 - Infallibilisme (onfeilbaar) vs. fallibilisme (feilbaar) ➔ antwoord op scepticus.

- ⇒ Waarom denken we niet te dromen? (cf. Locke):
 - Veel coherenter wakend leven.
 - In het wakende leven kan ik vanuit eigen wil dingen tot stand brengen.
- Hoe sterk moet de rechtvaardiging in TAK zijn?
 - ⇒ JTB* (sterk, Cartesiaans onfeilbaar) = conclusieve bewijsgronden, geen twijfel meer.
 - ⇒ JTB' (zwak, feilbaar, normale kennis) = werken met waarschijnlijkheid nl. de hoge graad van waarschijnlijkheid, grenzend aan zekerheid. De tweede conditie (waarheid) is hierbij niet langer redundant.
 - Rechtvaardigheidsconditie = dé belangrijkste conditie in de epistemologie.

8 maart

College V: het Rechtvaardigingsprobleem

Dit tweede probleem binnen de epistemologie, is het grootste in de klassieke zin. Het heeft iets te maken met epistemische plichten cf. 'Knowledge, Truth & Duty'. Ook 'logos' speelt hierin mee: de methode in de weg naar de waarheid, die afhangt van goede/voldoende redenen.

I. Inleiding

- Rechtvaardigingsaspect is het echt epistemische (⇔ psychologische & metafysische conditie).
- Rechtvaardiging geeft u de autoriteit om geloof op te krikken tot kennis.
- Hoe worden we gerechtvaardigd?
 - a. Epistemische plichten vervullen (centraal: redenen geven).
 - b. Redenen en 'evidence' geven.

II. Epistemische rechtvaardiging

- (1) Kennis is een normatief concept.
- (2) Rechtvaardiging gebeurt op basis van '**evidence**' (= ondersteunende bewijsgronden)
 - ⇒ Cf.: problematiek (in)fallibilisme.
 - ⇒ Ill.: *In the absence of information, we jump to the worst conclusion.*
 - ⇒ Vgl.: filosofie moet radicaal (tot aan de wortel) kritisch zijn.
 - Aan de plicht van epistemische rechtvaardiging voldoen, is rationeel zijn.
- Evidentialisme: er moet gezocht worden naar bewijsgronden in de derde conditie.
- Hoe kunnen we onze epistemische plichten vervullen?
 - ⇒ Leidt tot internalisme, nl. onze goede redenen moeten direct intern toegankelijk zijn.

- ⇒ Tekstfragment Locke: klare & duidelijke bewijsgronden (of hoge probabiliteit).
- ⇒ Parallel met de ethiek: moeten => kunnen nl. je moet epistemische plichten vervullen, wat impliceert dat je dat kan (zelf toegang hebben tot die goede redenen).
- ⇒ Samenvatting tot nog toe: M. Williams: '*Knowledge as a deontic concept*'.
- Voetnoot bij internalisme: dit is Cartesiaans.

III. Epistemische rechtvaardigingstheorie (ERT)

(ERT): S's overtuiging dat p is epistemisch gerechtvaardigd $\Leftrightarrow$ S's overtuiging dat p voldoet aan die en die noodzakelijke en (gezamenlijk) voldoende voorwaarden.

- Centrale kwesties:
 - (1) Kracht / sterkte van de rechtvaardiging?
 - (2) Wat is de natuur van rechtvaardiging? (aard)
 - a. Generieke structuur: internalisme & externalisme.
 - b. Specifieke structuur: fundering, coherentie & betrouwbaarheid.

IV. Evidentialisme

- Tweede scepticus: **Agrippa** nl. ten aanzien van de derde categorie van TAK.
- Aard van de bewijsgrond?
 - ⇒ Een andere overtuiging, maar is die dan gerechtvaardigd?
 - ° rechtvaardigingsketting.
- 2 soorten gerechtvaardigde overtuigingen:
 - (1) Inferentieel: gerechtvaardigde overtuiging die ondersteund wordt door een andere overtuiging.
 - (2) Basaal: gerechtvaardigde overtuiging die niet ondersteund wordt door een andere overtuiging.
- Agrippa: je hebt nooit een actuele ketting van rechtvaardiging ➔ leidt tot regressus ad inf.
 - ⇒ Formeel:
 1. Indien de overtuiging dat p / kennis dat p wil zijn, dan moet die overtuiging gerechtvaardigd zijn.
 2. De overtuiging dat p kan niet gerechtvaardigd worden.
 - De overtuiging dat p kan geen kennis dat p zijn.
 - ⇒ Trilemma waar je nooit uitkomt (regressus, arbitraire stop of lus).

- Oplossingen?
 - ⇒ P. Klein (implausibel! Behandelen we niet) ⇔ Aristoteles: eindige subjecten kunnen niet oneindig veel overtuigingen hebben.
 - ⇒ Arbitraire stop omzetten in fundament.
 - ⇒ Cirkel (lus) bekijken als geheel van overtuigingen, die coherent zijn.

V. Funderingstheorie

1. Indien alle rechtvaardiging inferentiële rechtvaardiging was, dan zouden eindige subjecten geen gerechtvaardigde overtuigingen hebben.
 2. Eindige subjecten hebben gerechtvaardigde overtuigingen.
 - Niet alle rechtvaardiging is inferentieel (ook basale overtuigingen).
- Basale overtuiging is gebaseerd op ‘Acquaintance with the given’ (= experience).
 - ⇒ Twee mogelijke rechtvaardigingen nl. de rede & de empirie.

15 maart

College VI

- Agrippa: rechtvaardiging = inferentie van de ene overtuiging naar de andere.
 - ⇒ Alle overtuigingen zijn inferentieel gerechtvaardigd (assumptie).
 - Leidt tot regressus / arbitraire stop / reeds gebruikte overtuiging recycleren (lus).
 - ⇒ De relatie van rechtvaardiging:
 - Inferentieel (cf. Agrippa).
 - Niet-inferentieel (tegenzet → basale overtuigingen) [cf. funderingsdenken].
 - ⇒ Inferentiële rechtvaardiging verder opgesplitst: lineair (Agrippa) vs. niet-lineair (cf. coherentisme)

I. De funderingstheorie van epistemische rechtvaardiging

(FERT): S's overtuiging dat p is gerechtvaardigd ⇔ S's overtuiging dat p is een funderende overtuiging of S's overtuiging dat p steunt op funderende overtuigingen (hetzij direct, hetzij met een ketting).

- Wat komt er in aanmerking als funderende overtuigingen?
 - ⇒ Fysieke objecten? Sense data? Subjectieve ervaringen?
- Welk empirisch fundament?
 - ⇒ Basale overtuiging = overtuiging die zelf gerechtvaardigd is (zo niet: arbitraire stop).

- Onmogelijk door andere overtuiging anders opnieuw regressus / lus.
- ⇒ Door wat wel gerechtvaardigd? Ervaringen!
- Overgang van cognitieve apparaat (doxastisch) naar het perceptuele (niet-doxastisch).
- ⇒ De onderbouw (basale overtuigingen) is cognitief, maar gebaseerd op iets dat in de ervaring ligt (niet-doxastisch).

II. De doctrine van het gegeven

- (1) Wat zijn observaties?
 - (2) Welke relatie van rechtvaardiging tussen observaties en observationele overtuigingen?
 - ⇒ 'protocol-zinnen': de wereld laten spreken voor zich; het gegeven opschrijven.
- Doctrine van het gegeven = funderingssluitstuk vs. mythe van het gegeven = radicaalste kritiek op dit funderingsdenken.
 - Russell: bestaan er niet-inferentiële overtuigingen? Vanwaar halen ze hun rechtvaardiging dan? (infallibilisme: geen ruimte voor onwaarheid).
 - ⇒ Statuut van sense-data? (problematisch)
 - Scepticisme: twijfelen aan objectiviteit van de buitenwereld, nl. sense-data zijn niet-mentaal.
 - Subjectivisme: sense-data zijn mentaal, opgesloten in subjectiviteit.
 - Weten (Knowledge of Truth: 'dat') vs. kennen (directe vertrouwdheid nl. In het bewustzijn met het object, Knowledge of Things).
 - Acquaintance: bewustzijn naar sense-data toe.
 - ⇒ Kan ook met wiskundige objecten naast empirische objecten.
 - ⇒ Ook met jezelf, los van introspectie.
 - Illustratie: zon zakt in de zee (rode bol in blauw oppervlak). = observationele overtuiging → gerechtvaardigd? Via acquaintance.
 - ⇒ Truths of Perception (gegeven in acquaintance): zo dicht mogelijk blijven bij het gegeven! → hier: wijzen naar sense-datum.
 - ☛ Gegeven niet interpreteren in termen van concepten: bezig zijn met het gegeven zelf en niet met interpretaties.

III. Russels funderingstheorie [schema]

- Infallibilistisch: het is S onmogelijk om verkeerd te zijn, aangezien het gegeven spreekt.
- Zolang je geen concepten gebruikt, is er geen probleem, maar dan kan je de sense-data niet uitdrukken → mogelijkheid tot fouten...

- Is fundering mogelijk? Is niet-inferentiële rechtvaardiging mogelijk?
 - ⇒ Overtuiging is altijd propositioneel (= doxastisch).
 - ⇒ Gefundeerd op iets niet-doxastisch: empirische observatie als acquaintance met sense-data.

IV. De mythe van het gegeven

- (1) Conceptuele naaktheid van het gegeven.
 - ⇒ Tegenvoorbeeld: Gestaltswitch, afhankelijk van concept.
- (2) Het gegeven als epistemische rechtvaardiging.
 - ⇒ Funderingsdilemma:
 - a. Indien perceptie propositioneel is, dan is perceptie overtuigingachtig.
 - b. Indien sensatie niet-conceptueel is, dan is sensatie oorzaakachtig.
 - ⇒ Vgl.: Sellars: logical space of reasons (perceptie) vs. logical space of causes (sensatie).
 - Coherentiedenken zal in het veld van overtuigingen blijven.

22 maart

College VII

Het probleem van vorige week nl. 'de mythe van het gegeven' maakt funderingsdenken onmogelijk. We zijn verzeild in een structuur waarbij we observatie beschouwen in de zin van perceptie, i.e. een dat-structuur (propositioneel aspect) ➔ opnieuw iets overtuigingachtig (= regressus). De coherentietheoreticus zal zeggen dat die lus een gerechtvaardigde lus kan zijn en dus niet per se vicieus hoeft te zijn. [zie ook nieuwe samenvattende slide]

I. Coherentietheorie

- Onderscheid tussen 2 soorten van inferentiële rechtvaardiging:
 - ⇒ Lineair (Agrippa) ➔ bovenliggende overtuiging is afhankelijk van onderliggende (= asymmetrisch).
 - ⇒ Niet-lineair: de oplossing(?)
 - Coherentietheorie als dialectische antithese tegenover de these v/d funderingstheorie:
 - ⇒ Zeer langzaam ontwikkeld: pas vanaf Spinoza (in de Moderne Tijd!)
 - ⇒ Bonjour: I = coherentietheorie; II = funderingstheorie.
- (CERT): S's overtuiging dat p is gerechtvaardigd ⇔ S's overtuiging dat p in een coherentie-relatie staat tot een systeem van andere overtuigingen.
- Noteer: hier wordt enkel gesproken over 'overtuigingen'.

- ⇒ Geen asymmetrie: monisme van overtuigingen. (geen onderscheid basaal / niet-basaal).
- ⇒ ‘Web of Beliefs’ nl. overtuigingen die met elkaar verbonden zijn, zonder fundament.
- Opsomming tegenzetten coherentietheorie:
 - (1) Idee van niet-lineaire inferentiële rechtvaardiging:
 - ⇒ Connecties tussen overtuigingen zijn niet-lineair & niet-asymmetrisch.
 - ⇒ Het systeem (als geheel) heeft prioriteit op de delen: ‘*holisme*’; het geheel is dus in de eerste plaats gerechtvaardigd.
 - Holisme > atoommodel van Agrippa.
 - (2) Concept ‘coherentie’:
 - ⇒ Coherentie hangt niet alleen af van logische (deductie) en probabilistische (inductie) consistentie.
 - Ook van inferentiële relaties & verklaringsrelaties (abductie).
 - ⇒ Coherentierelatie wordt zo breed mogelijk gemaakt!
 - (3) Niet-funderingstheoretische rechtvaardiging van observationele overtuigingen.
 - ⇒ Hoe rekenschap afleggen van de rechtvaardiging van perceptuele overtuigingen?
 - Coherentietheorie: heeft niets te maken met sensaties (wat ik zie).³
 - ⇒ ‘**The Observational Requirement**’ [O.R.]: er moet op één of andere manier toch rechtvaardigingsrelatie bestaan tussen observationele overtuigingen en ‘observaties’.
 - a. Toepassing van Sellars.
 - b. Idee van cognitief spontane overtuiging: niet iets dat je naar boven haalt op basis van wilskracht; je ziet de prof willens nillens staan (je hebt die overtuiging!)
 - De overtuiging is er ogenblikkelijk zonder rechtvaardiging.
 - ⇒ MOEILIJKEID: er kunnen spontane overtuigingen binnenvallen die irrationeel zijn. (# spontane > # perceptuele)
 - ⇒ Rechtvaardiging binnen het systeem! ➔ verbonden met ‘waarheid’ + ‘track record’: de perceptuele overtuiging is gerechtvaardigd indien je het meerdere malen gehad hebt.

II. Standaardobjecties

- (4) Empirische isolatie: opgesloten in een systeem van overtuigingen (input [empirie] ligt erbuiten). Dit wordt wel afgezwakt door het cognitief spontane overtuigingen.
- (5) Alternatieve coherentie systemen: ook afgezwakt door O.R. (ware cognitief spontane overtuigingen).

³ Merk op: Cuypers bedoelt met ‘sensaties’: niet-propositioneel contact met de buitenwereld.

(6) Relatie tussen coherentie & waarheid:

- ⇒ Waarheidstheorie: over natuur/constitutie van de waarheid.
 - ⇔ epistemische rechtvaardigingstheorie: over identificatie van de waarheid.
- ⇒ Russell aanvaardt epistemische coherentie rechtvaardigingstheorie, in combinatie met de correspondentietheorie van de waarheid [idem voor Bonjour].
- ⇒ Bonjours *a priori metajustificatory argument* voor waarheid:
 - Meta want over het systeem zelf.
 - Coherentie is oké, als het in the-long-run is. (vgl.: paradigma in Kuhnianse zin)

(7) Internalistische cognitieve toegang [= de achilleshiel!]

- ⇒ Funderingstheorie: via acquaintance met sensedata.
- ⇒ Coherentietheorie:
 - Overtuiging is toegankelijk.
 - Coherentierelatie is toegankelijk.
 - MAAR om toegang te hebben tot het hele systeem zou ik een metaovertuiging moeten hebben over alle overtuigingen.
- ⇒ Vraag: is deze metaovertuiging dan zelf gerechtvaardigd?
 - Circulair! Je zou metaovertuiging moeten op plek zetten van oorspronkelijke te rechtvaardigen overtuiging...
- ⇒ DUS: Bonjour neemt aan dat metaovertuiging correct is = '**doxastic presumption**'
 - Heeft hetzelfde statuut als een arbitraire stop...

12 april

College VIII – Het Gettierprobleem

Wat we nu behandelen, is een expliciete aanval op TAK als geheel. Dit veroorzaakte een ongelooflijke storm in de jaren '60 [1963], maar had geen vat op JTB (sterk Cartesianisme). Wel op JTB' (faliblistisch) en in reactie ontstond JTB+, die zorgt voor een algeheel probleem.*

I. The Gettier-Case (GC)

- TAK: $\forall x \forall p: [K(x,p) \Leftrightarrow JTB(x,p)] \rightarrow$ overal, op alle elementen van toepassing.
 - ⇒ Gevolg: 1 tegenvoorbeeld is voldoende om geheel te doen instorten.
 - ⇒ $\exists x \exists p GC(x,p)$ [= iemand, het gegettieriseerde subject]: $\exists x \exists p [JTB(x,p) \& \neg K(x,p)]$.
 - Feit dat *Smith* geen kennis heeft, is intuïtie (+ afh. van concept 'kennis').
- Methodologie: zoeken naar een tegenvoorbeeld.

- **Overzicht van het artikel:**

- ⇒ TAK beschrijven: 3 voorwaarden zijn wel noodzakelijk, maar niet voldoende.
 - $K \rightarrow JTB$ (pijl keert niet terug)
- ⇒ Twee basisprincipes:
 - (1) Het is mogelijk dat een persoon een gerechtvaardigde overtuiging van een propositie heeft, die onwaar is (= fallibilistisch kennisconcept).
 - (2) Rechtvaardiging zit besloten in basale logische structuren, o.a. modus ponens en existentiële generalisatie. Dit is het zgn. *Justified Deduction Principle*: rechtvaardiging wordt getransporteerd.
- ⇒ Cases (epistemisch toeval komt weer om de hoek!)
 - (1) Toepassing existentiële generalisatie van Jones naar 'The Man'.
 - (2) Smith, Jones & Brown: voldoende redenen voor JTB, geen conclusieve!
 - Alles is gerechtvaardigd, maar er is maar één propositie waar (per toeval). Waarop de rechtvaardiging zelf gebaseerd is, is echter geen waar.
- ⇒ Algemene structuur: op sterke bewijsgrond bepaalde propositie baseren. Vervolgens deductie van de rechtvaardiging; het blijkt dat de oorspronkelijke propositie onwaar is, maar per toeval blijkt een andere propositie wel waar.
 - Er is overtuiging, rechtvaardiging en waarheid, maar toch is hier intuïtief geen kennis!
 - Merk op: propositie kan onwaar zijn bij conclusieve bewijsgronden; dus Descartes' kennis begrip wordt niet ontkracht.

II. **Mogelijke oplossingen voor het Gettier-probleem**

- Achterhalen waarop het Gettier-subject geen kennis heeft!
 - (1) Conservatief:
 - a. Verdediging van TAK.
 - b. Modificatie van TAK $\rightarrow JTB+$
 - (2) Radicaal (cf. infra).

III. **De conservatieve reacties**

- **Reactie I:** Gettier-gevallen zijn geen tegenvoorbeelden, want de derde noodzakelijke voorwaarde (rechtvaardiging) is niet vervuld!
 - ⇒ Argument A: infallibilisme.
 - ⇒ Argument B: aanname 2 geldt alleen als p waar is.

- **Reactie II:** JTB+: bijkomende noodzakelijke voorwaarde formuleren om de tegenvoorbeelden te neutraliseren, in twee versies:

(1) U(ndefeated) JTB: Lehrer & Paxson

- ⇒ Rechtvaardigheid moet onvernietigbaar zijn; het moet niet te niet gedaan kunnen worden.
- ⇒ Er mag niets in de buurt zijn dat de rechtvaardiging vernietigt cf. ‘kapers op de kust’ afwezig!
- Merk op: onze epistemische blik op de wereld is steeds beperkt. Vandaar *defesability*: gerechtelijke onderzoeken werken ook zo. Wanneer er bijvoorbeeld vingerafdrukken werden gevonden, maar tegelijk bewijs is dat de persoon in het buitenland was op het moment; is een mogelijke defeater dat de afwas niet werd gedaan.

(2) C(onclusive) JTB: Dretske

- ⇒ Cuypers: dit neigt te veel naar infallibilisme.
- Infallibilisme m.b.t. rechtvaardigheid niet op het niveau van de kennis, cf. Descartes)! Uitsluiten van de mogelijkheid tot onwaarheid.
- Samengevat door Bonjour: JTB’ moet JTB+ worden nl. extra 4^e conditie; toeval uitsluiten!

19 april

College IX: Radicale alternatieven voor TAK

Het is niet duidelijk of men in de post-Gettier periode (1) nog rekenschap kan afleggen voor epistemische rechtvaardiging of (2) men de epistemische rechtvaardiging overboord gooit. Dit is de ambiguïteit bij Reliabilism. Epistemische rechtvaardiging wordt geëlimineerd bij Naturalized Epistemology, want dit heeft enkel betrekking op kennis. Merk op dat we Virtue Epistemology niet behandelen.

I. Achtergrond

- “Funderingsdenken”, maar hier in anti-Cartesische zin, want externalistisch.
 - ⇒ Betrouwbaarheidstheorie ⇔ klassiek funderingsdenken is internalistisch.
- Ambiguïteit tegen de achtergrond van het sciëntisme:
 - ⇒ Naturalized Epistemology (externalisme) in:
 - Brede zin: modificatietheorie (rechtvaardigheid blijft behouden).
 - Enge zin: vervangingstheorie (TAK wordt vervangen, rechtvaardigheid overboord).
 - ⇔ Cartesianisme: internalisme.

- Cf. Sellars' metafoor:

Logische redenen	Empirische oorzaken
Rechtvaardiging: geven van goede redenen	= 'dom'
Normatief	Descriptief
J-reliabilism (Justification)	K-reliabilism (Knowledge)

⇒ **Naturalisme**: veeleer aansluiten bij de descriptieve ruimte: sciëntistische tendens.

- **Externalisme**: betrouwbaar causaal proces.

⇒ Vertaald als de processen die over het algemeen (= in de meeste gevallen) leiden tot ware overtuigingen.

⇒ Causaal proces hoeft niet toegankelijk te zijn voor het kensubject (= externalisme!)

II. **Radicale alternatieven voor TAK**

- Reactie III: kennisopvatting, niet gebaseerd op rechtvaardiging:

S weet dat p ⇔ (1) S heeft de overtuiging dat p (2) p (is waar) (3) $O_{sp} R p$

⇒ Relatie als band tussen overtuigingen en de feiten, moet uit empirische ruimte van de oorzaken komen i.e. causale of nomologische (wetten) relaties.

⇒ Kennis is overtuiging die co-varieert met de feiten.

- K-Reliabilism: *Causalism* (Goldman)

(CT): S knows that p ⇔ the fact p is causally connected in an appropriate way with S's believing that p.

⇒ Appropriate =

(1) Perceptie

(2) (causale) geheugensporen.

(3) 'R' is geen directe relatie, maar een causale ketting tussen het feit en de overtuiging.

(4) Combinaties van voorgaande, vb.: getuigenis.

⇒ J-Reliabilism (RV): sterker dan traditionele JTB nl. causale band (relatie) als oplossing voor Gettier.

- K-Reliabilism: *Nomological Theory of Knowledge* (Armstrong)

⇒ Cf. thermometermodel; metafoor voor kensubject en moet betrouwbaar gemaakt worden. Zorgt voor de correlatie tussen overtuiging (wat je afleest) en feit (ware T).

➤ Moet onder een wet (nomos) vallen!

⇒ (NT): (i) p (ii) $\exists H (H_a \& \text{er is een nomologisch verband in de natuur } \forall(x) \& H(x) \rightarrow (Bxp \rightarrow p))$.

⇒ J-Reliabilism (RV): binnen ruimte van empirische oorzaken kan je niets zeggen over wetmatigheden.

- De J-betrouwbaarheidstheorie van epistemische rechtvaardiging ($R > J$).
 - ⇒ Mogelijke rechtvaardigers:
 - Overtuigingen (cf. agrippa) [coherentietheorie].
 - Sensaties / perceptie [funderingstheorie].
 - Niet op basis van het cognitieve, noch het perceptuele → overtuigingen worden gerechtvaardigd door betrouwbare bronnen.
 - ⇒ Ook betrouwbaarheidstheorie is fallibilistisch nl. ‘over het algemeen’ leidt het tot ware overtuigingen.

26 april

College X: Naturalised Epistemology

Naturalisatie is de het fenomeen waarbij de logische ruimte van de redenen ingeruild wordt voor de empirische ruimte van de oorzaken, geheel in de lijn van het sciëntisme. Betrouwbaarheid (nl. ware overtuigingen) is een eigenschap van een proces (i.e. datgene wat overtuigingen produceert op een causale wijze). We spreken hier over waarheid in de zin van correctheid in eerste instantie. Naturalised Epistemology is de meest radicale vorm hiervan: het plaatst zich volledig in de empirische ruimte van de oorzaken. Goldman & Armstrong zijn een gemodereerde versie hiervan en kijken ook nog naar de logische ruimte van de redenen.

I. Goldman: What is Justified Belief?

- Rechtvaardiging op basis van causale processen (in niet-epistemische termen).
- “Betrouwbaarheid”?
 - ⇒ Geen echte definitie.
 - ⇒ Wel: niet in alle gevallen betrouwbaar, want anders infallibilisme (genaturaliseerde versie van Descartes).
 - Vgl.: empirische processen functioneren soms niet (vb. perceptie na 8 Westmalles).
- “Proces”?
 - ⇒ Functioneel gedefinieerd nl. $f(\text{input}) = \text{output} [= B_p]$.
 - ⇒ Generality Problem: hoe ver kan ik gaan om een proces te definiëren?
 - Heel specifiek: kan je niet vergissen, maar je zegt dan ook niets.
- Schematisch: input → (betrouwbaar cognitief overtuigingvormend proces) → B_p .
 - ⇒ Probleem: wat als de input bestaat uit onware overtuigingen?
 - Splitsing: waarheid & validiteit. We moeten ervan uitgaan dat de input ware overtuigingen zijn, zgn. *conditionele betrouwbaarheid*.

⇒ Welke input?

(1) Ervaring (perceptueel).

(2) Een andere overtuiging. Hierbij speelt rechtvaardiging als een **historisch proces**, gespreid over 3 tijdstippen (vgl.: betrouwbaarheidstheorie).

$E \rightarrow \text{proces} \rightarrow B_p \mid B_p \rightarrow \text{proces} \rightarrow B^*_p$ waarbij proces 1 belief-independant is en proces 2 belief-dependant; het dualisme van funderingsdenken!

⇔ time slice: op een bepaald moment, los van het proces een gerechtvaardigde overtuiging hebben, coherent met bepaald netwerk (cf. coherentietheorie).

⇒ Hier alleen causale processen om naar te verwijzen; geen bewijsgronden (evidence), want een externalistische theorie!

➤ Evidence is enkel internalistisch toegankelijk!

- **Objecties:**

(1) New Evil Demon Problem: rechtvaardigheid impliceert betrouwbaarheid.

⇒ Gedachtenexperiment: die implicatie is niet nodig! Veronderstel Brian en Brein als tweelingen op psychologisch vlak. De eerste heeft een gerechtvaardigde overtuiging, terwijl de tweede in een vat zit en er dus niets aan zijn overtuigingen beantwoordt, waardoor ze gevormd zijn door een onbetrouwbaar proces.

⇒ Lehrer & Cohen: de overtuigingen van Brein zijn toch gerechtvaardigd (immers psychologisch identiek aan Brian) en dus is rechtvaardiging onafhankelijk van de processen.

(2) Tegenvoorbeelden: *Clairvoyance & Truetime*

⇒ Intuïtie dat we geen rechtvaardiging hebben ook al hebben we een betrouwbaar proces.

⇒ Helderziendheid: geen redenen als rechtvaardiging.

(3) The Generality Problem

⇒ Vb.: iets vluchtig & kort bekijken → niet betrouwbaar in het algemeen, maar wel als men bijvoorbeeld bij het binnenkomen in de aula vraagt om een stoel.

II. **Naturalized Epistemology**

- Epistemologie (concept) moet vervangen worden door psychologie (fenomeen): schrappen van de logische ruimte van de redenen.

- Waarom?

(1) Project: sciëntisme.

(2) Mens wordt dier onder de dieren: de internalistische rechtvaardiging is niet nodig. Enige wat wel nodig is, is dat het proces goed verloopt.

- Terzijde: wat geproduceerd wordt is *informatie*, ver van een overtuiging; nog verder van kennis. Deze informatie is niet gearticuleerd in concepten (propositions).
- **Quines centrale theses:**
 - (1) Filosofie moet geen fundering geven voor wetenschappelijke kennis.
 - (2) Epistemologie moet opgaan in wetenschappelijke psychologie.
- **Objecties:**
 - (1) Circulariteit: als je filosofie afschaft, heeft alleen wetenschap zichzelf om te gronden; de metastructuur verdwijnt hierdoor.
 - (2) “Pars pro toto”: Quine ziet epistemologie als cartesiaans funderingsdenken; de epistemologie is echter veel breder.
 - (3) Verandering van het subject: volgens Kim is bij de overgang naar de empirische ruimte van de oorzaken het onderwerp veranderd.
 - Geen substitutie, wel verandering van onderwerp. [begging the question?]
 - Als epistemologie rechtvaardiging afschaft, is het geen epistemologie meer.

3 mei

College XI: Het probleem van a priori kennis⁴

Tot nog toe spraken we in deze cursus alleen over empirische overtuigingen (= a posteriori) wanneer we TAK toepasten. Het probleem van generalisatie wordt in deze cursus niet behandelen, aangezien dat blijft gaan over a posteriori kennis, m.n. wat na de zintuigen komt. Filosofen kunnen alleen a priori kennis hebben; ze werken niet in laboratoria en anders zouden ze een heel jaar zwansen. Toch gaan er experimenten door als ‘experimental philosophy’, maar dat is in zekere zin opgeven. We streven na wat noodzakelijk is, a priori kennis, epistème: de essentie. Volgens sofisten en andere kampen is dit echter niet mogelijk.

I. **Overzichtstabel**

Epistemisch:	A priori	A posteriori
Semantisch:	Analytisch	Synthetisch
Metafysisch:	Noodzakelijk	Contingent

Probleem: wat is a priori kennis? Is er a priori kennis?

⁴ Voor dit college is een uitgeschreven cursustekst beschikbaar op Toledo.

II. De klassieke opvatting

- Illustratie: stel *Urnie* staat in a posteriori relatie met iets contingent (concreta) en drukt dit uit op een synthetische manier, maar hij staat ook in een a priori relatie met iets noodzakelijk (abstracta) dat analytisch gekend wordt.
 - ⇒ Alles gebeurt via het verstand: we kennen abstracta.
 - Vb.: “7”: één, oneindig, ondeelbaar...
 - Is hierboven een cijfer (linguïstische structuur), geen getal, maar verwijst wel naar het abstractum |7|.
- **Russell**: abstracta = subsistentie, kenbaar via acquaintance. (grasping, conceiving).
- **Kant**: trekt het abstracte universum binnen in een a priori categorie van het verstand van een intelligibel wezen. Dit is de psychologisering van de objecten van a priori kennis.
 - ⇒ Volgens Russell heb je dan geen noodzakelijkheid meer.
 - ⇒ Kant: verstand heeft vermogen om synthetische oordelen a priori te vormen!
 - Alleen op basis van je verstand kan je iets nieuw constitueren.
 - ⇒ Synthetisch a priori: bv. $7 + 5 = 12$.

III. Kamp van de empiristen

- **Hume**: vork tussen enerzijds *matters of fact* (a posteriori, contingent, synthetisch) en anderzijds *relations of ideas* (a priori, noodzakelijk, analytisch).
- **J.S. Mill**: in principe zegt de empirist dat alle kennis van de ervaring komt; Humes stelling is dus te gematigd. Mill zegt dat alle kennis a posteriori is; er zijn bijgevolg alleen matters of fact.
 - ⇒ Verbonden met contingentie: het had ook anders gekund.
 - ⇒ “*superabundant evidence*”: nooit een tegenvoorbeeld, maar toch kan het zo zijn dat je er ooit ééntje vindt.
 - O.a. de wiskunde is een empirische wetenschap voor Mill.
- Objecties tegen Mill:
 - (1) Onderscheid tussen de genese en de rechtvaardiging van wiskunde waarheden.
 - (2) Aantallen vs. cijfers vs. getallen.
 - (3) Wat met andere verzamelingen (die niet voorstelbaar zijn)? i.e. $\mathbb{Z}$, $\mathbb{Q}$, $\mathbb{R}$, $\mathbb{C}$.

- Sommige kennis is a priori: nieuwe wending bij de **logisch positivisten**.
 - ⇒ Noodzakelijkheid als tautologie cf. **Ayer**.
 - ⇒ Geen proposities die tegelijk synthetisch en a priori zijn, wel analytische a priori waarheden, zonder concrete (Mill) of abstracte (Plato) inhoud. Ze zijn tautologisch cf. formalisering en geen psychologisering.
- Illustratie aan de hand van de **wiskunde**:
 - ⇒ Niet refereren naar concrete, noch abstracte elementen.
 - ⇒ Op basis van de nieuwe logica; wiskundige entiteiten reduceren tot logische entiteiten (= het logicisme).
 - ⇒ Logica werkt met conventies nl. formele structuren worden ingevoerd.
 - ⇒ Resultaat: we kunnen waarheden deduceren (tautologieën).
- Noodzakelijkheid wordt gededuceerd op basis van de logica.
 - ⇒ Slechts één criterium om analytisch van synthetisch te onderscheiden i.e. de contradictie!
 - Vb.: " $x \leq 2$ " → $\forall xyz: ((x = y) \vee (x = z) \vee (y = z))$
- Vraag: hoe komt het dat men in de wiskunde toch nog ontdekkingen kan doen?
 - ⇒ **Ayer**: omdat we beperkt verstand hebben, zien we niet meteen alle tautologieën (die er wel al waren!). Er is bovendien nog ruimte voor 'opruimwerk' nl. bewijzen korter maken.

10 mei

College XII: Begeleide Zelfstudie – B. Russell "The Problems of Philosophy"
--

I. Russell

- Bertrand Russel hanteert een Cartesiaanse epistemologie:
 - ⇒ Probleem van de brug:
 - Bestaat de externe wereld?
 - Hoe ziet die eruit als het al zou bestaan?
 - ⇒ Instinctief: dingen bestaan (bv.: wijn en het heft ook die geur) MAAR eigenlijk is dat allemaal projectie! We kunnen alleen zeggen dat er entiteiten zijn in een wijngaard die in een bepaalde relatie staan.
 - Vgl.: wetenschap: kleuren = lichtgolven, het is pas ons perceptuele apparaat dat er kleur aan geeft.

- Russell als empirist / rationalist?
 - ⇒ Empiristisch cf. Locke.
 - ⇒ Ook Cartesiaan! Wil absolute zekerheid verwerven!
 - ⇒ Zeker een anti-idealist, als kritiek op Berkeley & Hegelianen: knowledge by acquaintance is de basis bij hem.
 - ⇒ In zijn achterhoofd wil Russell een fundering hebben voor zijn kennis:
 - Waarheid = correspondentie: ik wens contact met die werkelijkheid.
 - Anti-emotioneel denker: alleen cognitief contact met de werkelijkheid, zodat je jou niet kan vergissen. Vgl.: Aristoteles – kennis als formele identiteit tussen kenner (geest) en gekende (wereld).
 - Niet materiaal: bank kan niet in je hoofd ➔ >forma: essentie.
 - ⇒ We zijn immers een *animal rationale*: het summum van de menselijke waarheid is de eenheid met een rationele wereld.
 - ⇒ Deze idee draagt knowledge by acquaintance in zich m.n. stilzwijgend weten. Taal is een sluier die we op de werkelijkheid laten neerdalen en moet weg.
 - ⇔ gecontesteerd door velen die taal als basis zien.
 - ⇒ Sense-data kan je bijvoorbeeld niet beschrijven.
- Ook acquaintance met abstracte concepten:
 - ⇒ Hoe kan eenzelfde concept twee vertakkingen hebben, m.n. empirische en a priori kennis (in termen van grasping / conceiving).
 - ⇒ Concept is datgene wat gedacht wordt i.e. Platoonse abstract.
 - Klein beginpunt! Uitbreiden naar ‘knowledge by description’ in de hoop op niet te veel moeilijkheden te stoten m.b.t. vergissing.
- Meest klassieke a priori theorie beschreven in hfdst. 7 tot 10.
- Descartes was geen Platonist!
 - ⇒ Onder impuls van het nominalisme 14^e eeuw (Ockham).
 - ⇒ Middeleeuwen: idee van God ➔ alles uit het Platoonse Rijk wordt in de geest van God geplaatst.
- Russell: fallibilistische kennis is het project opgeven! Hij honoreert het infallibilistische funderingsdenken.
- Optioneel: hoofdstuk 14 (aanval op Hegel) en hoofdstuk 15 (de waarde van filosofie).
- Examen: 5 Russelvragen ➔ hierbij is zelfstudiedocument een goede voorbereiding.

II. Vragen bij het Cartesiaans project

- Het Cartesiaans project gaat uit van **infallibilisme** (onfeilbaar) [cf. conclusieve bewijsgronden].
 - ⇒ Antwoord op de scepticus was het fallibilisme.
 - ⇒ Vandaar JTB* (sterk) naar JTB' (zwak) → VRAAG: is dit concept plausibel?
 - ⇒ Vb.: Popper als rasfallibilist: alles is feilbaar.
 - ⇒ JTB': aan zekerheid grenzend → ° probabiliteiten.
- MAAR:
 - (1) Hoe sterk moet S menen dat p?
 - (2) Hoe sterk moet S's rechtvaardiging zijn?
 - De sterkte van het eerste staat in functie van de laatste.
 - ⇒ Welke graad van rechtvaardiging is noodzakelijk om voldoende kennis te constitueren?
 - Niet-arbitraire grens? (> 51%, maar 80, 85, 90, 99?)
 - 100? = opnieuw JTB*!
 - ⇒ Vgl.: loterijparadox: S is gerechtvaardigd te menen dat geen lot en dat één lot van loterij L zal winnen.
- Hoe kan je kennis hebben als fallibilist? Je zegt immers $\Diamond(Kp \ \& \ \neg p)$.

III. Een normatief kennisconcept?

- Veronderstelling: het kennisconcept is normatief i.e. afhankelijk van goede bewijsgronden.
 - ⇔ naturalistische epistemologie (kennis binnen empirische ruimte van de oorzaken): gaat niet langer om goede bewijsgronden, maar om kennis als natuurlijke soort.
- Het Cartesiaanse project kan alleen bestaan binnen de logische ruimte van de redenen.
 - ⇒ Wat op het spel staat is het statuut van 'animal rationale': zijn wij rationele wezens en wat betekent die rationaliteit dan?
 - ⇒ Wat is de waarde van kennis voor ons?
- Toegepast: Liberal Educated Person.

IV. Tot slot

- Epistemologie behoort tot de harde kern van de filosofie met metafysica en logica.
- Epistemologie gaat over de overdracht van kennis en het uitbreiden daarvan.
- Als er filosofische kennis zou bestaan, is die onvermijdelijk a priori.
- Zelfs als de filosofie om 'wijsheid' en een levenswandel zou draaien, blijft 'kennis' nodig.

Inhoudstafel

EPISTEMOLOGIE	1
PRAKTISCH	1
COLLEGE I	1
I. Inleiding.....	1
II. Soorten en bronnen van kennis	1
III. Traditionele analyse van kennis	2
COLLEGE II	3
I. Het concept waarheid	3
II. Waarheidstheorieën.....	5
COLLEGE III	6
I. De sceptische uitdaging	6
II. Het concept zekerheid.....	7
III. Scepticisme I: Cartesiaans Scepticisme	8
Intermezzo: 'Het epistemische brug-probleem'	8
COLLEGE IV	9
I. The concept of Acquaintance	9
II. Representationalisme	10
III. Fenomenalisme	10
IV. Scepticisme (vervolg).....	11
COLLEGE V: HET RECHTVAARDIGINGSPROBLEEM	12
I. Inleiding.....	12
II. Epistemische rechtvaardiging	12
III. Epistemische rechtvaardigingstheorie (ERT).....	13
IV. Evidentialisme	13
V. Funderingstheorie	14
COLLEGE VI	14
I. De funderingstheorie van epistemische rechtvaardiging.....	14
II. De doctrine van het gegevene.....	15
III. Russels funderingstheorie [schema].....	15
IV. De mythe van het gegevene.....	16

COLLEGE VII.....	16
I. <i>Coherentietheorie</i>	16
II. <i>Standaardobjecties</i>	17
COLLEGE VIII – HET GETTIERPROBLEEM.....	18
I. <i>The Gettier-Case (GC)</i>	18
II. <i>Mogelijke oplossingen voor het Gettier-probleem</i>	19
III. <i>De conservatieve reacties</i>	19
COLLEGE IX: RADICALE ALTERNATIEVEN VOOR TAK	20
I. <i>Achtergrond</i>	20
II. <i>Radicale alternatieven voor TAK</i>	21
COLLEGE X: NATURALISED EPISTEMOLOGY	22
I. <i>Goldman: What is Justified Belief?</i>	22
II. <i>Naturalized Epistemology</i>	23
COLLEGE XI: HET PROBLEEM VAN A PRIORI KENNIS	24
I. <i>Overzichtstabel</i>	24
II. <i>De klassieke opvatting</i>	25
III. <i>Kamp van de empiristen</i>	25
COLLEGE XII: BEGELEIDE ZELFSTUDIE – B. RUSSELL “THE PROBLEMS OF PHILOSOPHY”	26
I. <i>Russell</i>	26
II. <i>Vragen bij het Cartesiaans project</i>	28
III. <i>Een normatief kennisconcept?</i>	28
IV. <i>Tot slot</i>	28